SVETOST IN VZGOJA V DIGITALNEM ČASU

TEDEN VZGOJE

DRUŠTVO KATOLIŠKIH PEDAGOGOV SLOVENIJE DKPS

1. 9.—8. 9. 2019

VSEBINA

UVOD 1

NAGOVOR NADŠKOFA MSGR. STANISLAVA ZORETA 3

DIGITALNE NAPRAVE KOT UČNI PRIPOMOČEK 6

UČITELJ KOT OZNANJEVALEC EVANGELIJA — UČENJE Z ZGLEDOM V DIGITALNI DOBI 8

SPLETNE ZLORABE 10

ZASVOJENOST Z ELEKTRONSKIMI MEDIJI IN MOLITEV 13

DIGITALNI POST 14

DIGITALNE NAPRAVE SO PRILOŽNOST ZA RAST V SVETOSTI 17

BOŽJA BESEDA NA VSAKEM KORAKU IN V VSAKEM TRENUTKU 19

BLAGOSLOV ZA NOVO ŠOLSKO LETO 21

POTEK BLAGOSLOVA ZA NOVO ŠOLSKO LETO 23

PISMO UPOK. NADŠKOFA TURNŠKA OB ZAČETKU KATEHETSKEGA LETA 24

UVOD

Spoštovani duhovniki, katehistinje in katehisti!

»Učitelj, ki svoje učence trinoško strahuje, je podoben toči, ki pobije mlado setev. Njegova setev ne obrodi dobrega sadu. Učitelj, ki svoje učence mehkuži in jim pušča vse po volji, je podoben mlačnemu jugu, posmodi drago cvetje, da ne da žlahtnega sadu.« (bl. Anton Martin Slomšek)

Danes skoraj ni več ustrahujočih, agresivnih učiteljev, je pa vse več drugih, ki si ne upajo biti niti učitelji niti voditelji mladih. Še vedno pa je preveč vzgojiteljev, ki svoj položaj izkoriščajo za zlorabe mladih. Tako je v civilni družbi, kakor tudi v Cerkvi. Vsak pravi vzgojitelj si želi, da bi njegovo delo rodilo žlahten sad. Slomškova misel naj bo zato vzpodbuda za razmišljanje o tem, kako danes vzgajamo.

Ker vzgoja poteka na mnogih ravneh, se nam zdi prav, da opozorimo na vse večji vpliv digitalnih naprav, ki zelo oblikujejo navade mladih, njihovo mišljenje in njihov način sporazumevanja. Digitalne naprave niso samo tehnični pripomočki, saj so na njih dostopni razni programi. Za vsemi programi in vsebinami stojijo konkretni ljudje s konkretnimi nameni. Kaj ti ljudje želijo od naših mladih? Imajo jasne cilje, točne zahteve in glede na to izoblikovane ponudbe. Vedo, kaj bi radi iztržili od naših mladih, česa bi jih radi navadili, kam bi jih radi zvabili. To je njihova 'vzgoja'. V letošnjem tednu vzgoje želimo opozoriti na prisotnost in vpliv digitalnih naprav in s tem povezanimi izzivi za starše, vzgojitelje, učitelje, katehete in katehiste. Za vse je pomembno, da ob začetku leta premislimo, česa si želimo za naše otroke in mlade, kakšni so naši vzgojni cilji.

Aktivnosti ob začetku šolskega leta bomo v *Društvu katoliških pedagogov Slovenije* in *Slovenskem katehetskem uradu* tudi letos obogatili s ***Tednom vzgoje***, ki bo z naslovom ***Svetost in vzgoja v digitalnem času*** potekal **od 1. do 8. septembra 2019.**

TEDEN VZGOJE

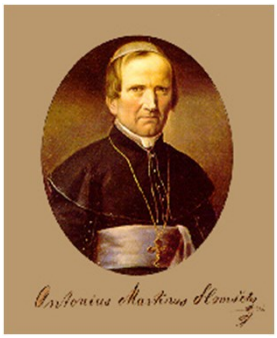

blaženi Anton Martin Slomšek

Za vsak dan smo pripravili uvod v sveto mašo, razmišljanje po evangeliju in prošnje za vse potrebe, kar najdete v pripravljenem gradivu. Besedila so pripravili učitelji in vzgojitelji iz različnih vzgojno izobraževalnih ustanov. *Teden vzgoje* se prične z *Nagovorom* nadškofa, msgr. Stanislava Zoreta, nadaljuje s pripravljenim gradivom za vsak dan, zaključi pa z blagoslovom za novo šolsko leto, ki pomeni vrh *Tedna vzgoje* in sovpada z začetkom katehetskega leta. *Nagovor* msgr. Stanislava Zoreta bo predstavljen tudi na tiskovni konferenci v četrtek, 29. avgusta 2019.

Teden vzgoje se zaključi z blagoslovom za novo šolsko leto, na katehetsko nedeljo. Dejanje nas povezuje v skupni molitvi za vse, ki naše otroke spremljajo, učijo, varujejo, vzgajajo. Naše društvo podpira katehete in katehiste ob njihovi pobudi blagoslova šolskih torb, otrok, staršev, učiteljev, vzgojiteljev in katehistov ter si želi, da se blagoslov razširi na vse župnije. V gradivu je predlog poteka blagoslova. Z blagoslovom želimo poudariti, da verjamemo v moč Božjega varstva. Naše otroke želimo izročati v Božje roke, jih redno blagoslavljati in zanje moliti.

»Učitelj, ki svoje učence trinoško strahuje, je podoben toči, ki pobije mlado setev. Njegova setev ne obrodi dobrega sadu. Učitelj, ki svoje učence mehkuži in jim pušča vse po volji, je podoben mlačnemu jugu, posmodi drago cvetje, da ne da žlahtnega sadu.«

Vzgoja je pomembno poslanstvo staršev, učiteljev, vzgojiteljev, katehetov in katehistov. *Društvo katoliških pedagogov Slovenije* in *Slovenski katehetski urad* smo 25. septembra 2004 bl. Antona Martina Slomška, velikega pedagoga, razglasili za skupnega zavetnika. Od razglasitve se ob njem zbiramo na Ponikvi in se mu priporočamo. Vabimo vas, da se nam tudi na letošnjem *Slomškovem dnevu*, ki bo 28. septembra 2019, pridružite v molitvi, na predavanju in podelitvi *Slomškovih priznanj*.

Teden vzgoje izročamo v priprošnjo bl. Antonu Martinu Slomšku. Slomšek je zapisal: »V luži se veliko grdega zarodi, še več hudega v srcu lenega človeka.« Digitalna doba pogosto postaja luža, v kateri se zgodi veliko grdega. Trudimo se, da bi se mladi manj ustavljali v umazanih lužah in več ob bistrih studencih.

»V luži se veliko grdega zarodi, še več hudega v srcu lenega človeka.«

Zahvaljujemo se vsem, ki se boste vključili v *Teden vzgoje,* in vas lepo pozdravljamo.

p. Silvo Šinkovec,
duhovni asistent DKPS

Marija Žabjek,
predsednica DKPS

NEDELJA, 1. 9. 2019

SVETI TILEN, ANGELSKA NEDELJA

Branka Roškar: UVOD V SVETO MAŠO, PROŠNJE

msgr. Stanislav Zore OFM: NAGOVOR

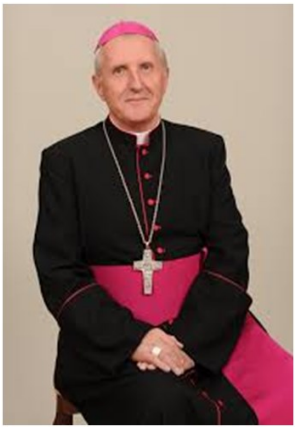

msgr. Stanislav Zore, ljubljanski nadškof in metropolit

UVOD V SVETO MAŠO

Danes, na angelsko nedeljo, vstopamo v *Teden vzgoje* z mislijo na digitalni svet, brez katerega si današnjega življenja skorajda ne znamo več predstavljati. Navezovanje stikov, pogovori, nakupovanje, spletno bančništvo, prebiranje knjig, reševanje življenjskih težav … Preprost klik z miško nam velikokrat prihrani veliko kilometrov z avtomobilom ali minut čakanja v vrsti, zato prevečkrat spregledamo drobne pasti, ki prežijo na nas preko ekrana. Ta trenutek je priložnost, da se priporočimo angelom varuhom, naj nas varujejo, da ne zapademo v zanke zasvojenosti z digitalnim svetom, ampak le-tega premišljeno in z znanjem izkoristimo za bolj preprosto življenje ter našo duhovno rast.

NAGOVOR

Dragi šolarji.

Vsak začetek šolskega leta je poln lepega. Veliko vas je, ki komaj čakate, da boste srečali svoje sošolce. Z nekaterimi se niste videli vse od zadnjega šolskega dne. Kako lepo jim bo povedati, kaj vse ste doživeli med počitnicami. Hkrati pa je srce polno pričakovanj. Kaj bomo v tem letu v šoli doživeli? Česa se bomo naučili? Koga bomo morda na novo spoznali? Zraven pa se morda primeša tudi čisto malo skrbi; bomo s sošolci še naprej prijatelji? Kakšni bodo novi učitelji? Bomo pridobili znanje, ki se za ta razred predvideva?

Lepo je, da se veselite začetka, in še lepši je ta nemir pričakovanja, ki ga doživljate v sebi. Tudi naučili se boste vsega, kar bo potrebno, da boste dobili dobre ocene za svoje znanje. Predvsem pa vas prosim, da se v tem letu vaše srce uči enako zavzeto, kot se bodo učile vaše glave. Vednost, ki jo sprejemajo naše glave, je seveda zelo pomembna. Še veliko bolj pomembno pa je tisto znanje, ki oblikuje naša srca.

»Znanje glave nas lahko naredi sebične, znanje srca pa nas vedno poveže z drugimi. To pa človeka zelo osreči.«

Če boste na široko odprli vrata srca za znanost ljubezni, boste odkrili, kako dobri prijatelji postajate s sošolci in kako odlične učitelje imate. Znanje glave nas lahko naredi sebične, znanje srca pa nas vedno poveže z drugimi. To pa človeka zelo osreči.

»Pogovarjajte se z otroki, da boste mogli pravočasno postaviti meje morebitnim stranpotem.«

Dragi starši.

Začetek šolskega leta je za vas zahteven. Koliko stvari vas skrbi, kajti šola, za katero naj bi vsestransko poskrbeli drugi, v resnici leži na vaših ramenih. Kakšna šolska torba bo všeč vašemu šolarju? Potem pa je treba torbo napolniti z učbeniki, delovnimi zvezki in vsem drugim, kar vam ponujajo kot potrebno, pa se potem pokaže, da je šlo samo za poslovne poteze.

Prosim vas, dragi starši, da z enako pozornostjo in skrbnostjo, kot napolnite šolsko torbo svojega otroka, tudi vse šolsko leto spremljate, s čim polnijo glave in srca vaših otrok. Sicer je Kahlil Gibran zapisal: »Vaši otroci niso vaši otroci,« a vas vseeno prosim, da ne pozabite, da so vam zaupani. Ne dovolite, da vam jih v letih šolanja kdorkoli vzame. Vedno znova preverjajte, kako in kaj jih učijo. Pogovarjajte se z otroki, da boste mogli pravočasno postaviti meje morebitnim stranpotem.

Spoštovani učitelji.

Vaše poslanstvo je čudovito. Ko na začetku šolskega leta s pogledom ocenjujem težo šolskih torb, me prevzame misel, da se bo vse znanje iz učbenikov prelilo v glave, ki pa zaradi tega ne bodo nič težje. Čudovit proces bogatenja, ki pa ne obremeni, ampak vedno bolj osvobaja. Pomagajte staršem, da bodo njihovi otroci stopali na pot svobode. Kot učitelji in vzgojitelji oblikujete prihodnost za veliko desetletij naprej. Otroke vzgajajte tako, da bodo sposobni oblikovati družbo, v kateri bi si na stara leta vi sami želeli živeti.

»Otroke vzgajajte tako, da bodo sposobni oblikovati družbo, v kateri bi si na stara leta vi sami želeli živeti.«

Dragi kateheti, katehisti in katehistinje.

Tudi vi boste del naših otrok sprejeli s pričakovanjem staršev, da jim boste pomagali rasti v veri. Rast v veri pa je najprej rast v odnosu do Jezusa

Kristusa, ki je za nas umrl in vstal. Otroci, ki jim boste pomagali hoditi za Jezusom, naj vidijo, kako zelo vi sami zaupate Jezusu. Vaš zgled jim bo pomagal oblikovati osebni odnos prijateljstva z Jezusom. Ko se vam zahvaljujem za vaše poslanstvo in pripravljenost, vas prosim, da svoje veroukarje in njihove družine stalno spremljate tudi s svojo molitvijo.

Vsem želim bogato leto novih spoznanj in nove rasti.

msgr. Stanislav Zore OFM,
ljubljanski nadškof in metropolit

»Otroci, ki jim boste pomagali hoditi za Jezusom, naj vidijo, kako zelo vi sami zaupate Jezusu.«

PROŠNJE

Od tebe, ljubi Bog, prihaja vsak dober dar in vsako popolno darilo. Daj nam moč, da bodo tudi iz nas prihajali dobri darovi. Usliši naše prošnje:

1. **Prosimo te** za modrost pri naših odločitvah: da se bomo pri izzivih, ki nas čakajo doma, v šoli, na delovnem mestu in v prostem času, s tvojo pomočjo znali odločati v dobro vseh nas.
2. **Prosimo te** za vse otroke, ki bodo prvič prestopili šolski prag; naj jim bo šola drugi dom, naj se počutijo sprejete, slišane in videne.
3. **Prosimo te**, blagoslovi vse starše in varuhe otrok; naj otroke in mlade vodijo k učenju lepih odnosov ter pridobivanju znanja, vrednot in odgovornosti.
4. **Prosimo te** za učitelje in katehiste, da bodo našim otrokom zgled pokončnih, doslednih in odgovornih državljanov in kristjanov.
5. **Prosimo te** za vztrajnost pri učenju, ne samo v šoli, ampak skozi vse življenje; naj radi sprejemamo nove izzive in novo znanje.

PONEDELJEK, 2. 9. 2019

SVETI EMERIK

Barbara Kavčnik: DIGITALNE NAPRAVE KOT UČNI PRIPOMOČEK

sveti Emerik

UVOD V SVETO MAŠO

Danes goduje sv. Emerik, rojen v začetku 11. stoletja, sin sv. Štefana, prvega madžarskega kralja. Kot prestolonaslednik je bil Emerik v otroštvu deležen asketske krščanske vzgoje. Za njegovo duhovno vzgojo je skrbel benediktinski škof sv. Gerard. Oče Štefan je želel, da bi njegov sin postal najboljši madžarski kralj, zato je sinu posvetil pisma z osnovnimi pravili, kako vladati v duhu krščanskih vrednot in kot vladar postati dober oče in pastir svojih podanikov. Vendar je imel Bog z Emerikom drugačne načrte. Nekaj dni pred kronanjem se je sv. Emerik med lovom smrtno ponesrečil.

Pri tej sveti maši razmislimo:

- S kakšno resnostjo starši in učitelji pristopamo k vzgoji naših otrok in mladih?
- Kakšna so vzgojna pravila, smernice, ki jih dajemo našim odraščajočim?
- Koliko je v naših načrtih prostora in posluha za Božje načrte?

»S kakšno resnostjo starši in učitelji pristopamo k vzgoji naših otrok in mladih? Kakšna so vzgojna pravila in smernice, ki jih dajemo našim odraščajočim?«

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

Vrnimo se k današnjemu svetniku Emeriku in njegovemu očetu sv. Štefanu. Kraljeva glavna skrb je bila, kako pripraviti sina za življenje v svetu, kakršen je bil. Podobno vprašanje si zastavljamo vsi, ki nam je mar za odraščajoče otroke in mlade. Kako jih vzgajati za svet, ki ga prevevajo digitalne naprave in preko njih svetovni splet s svojimi zakonitostmi in virtualnimi svetovi?

Ameriške raziskave pravijo, da povprečen dijak porabi eno uro na dan za domače naloge in enajst ur za upravljanje z elektronskimi mediji, se pravi z digitalnimi napravami, kot so npr. mobilni telefoni, računalniki (Steinkuehler in Squire, 2014). Pri tem upoštevamo vse ukvarjanje z digitalnimi napravami, npr. med odmori, kosilom, med čakanjem avtobusa,

vožnjo itd. V teh enajstih urah velik delež predstavlja tudi igranje računalniških iger. Morda v Sloveniji še nismo pri takšnih številkah, vendar se glede na trend lahko vprašamo, kakšne spremembe prinaša preplavljenost z digitalizacijo. Kako to dejstvo vpliva na medsebojne odnose, komunikacijo, šolo, kako ti mladi sprejemajo informacije, kako se učijo, kaj jih motivira itd.

Zatiskanje oči, zavračanje ali sprenevedanje o digitalizaciji našega vsakdana ni smer, v kateri naj bi iskali rešitve in mostove do sveta otrok in mladih. Kakšna pa je smer in drža kralja sv. Štefana, ki naj bi jo zavzeli v današnjem času?

V prvi vrsti ne moremo mimo zgleda staršev in drugih odraslih. Kakšen odnos imamo odrasli do digitalnih naprav: ali se znamo omejiti, se odločiti, kdo ima prednost, ko zazvoni mobilni telefon: otrok, ki ravno razlaga prigodo iz šole, ali oseba, ki na drugi strani čaka na sprejem klica? Vrednote in prioritete sporočamo tudi, če odstranimo telefon med družinskim kosilom, če se dobimo s prijatelji, če z najmlajšimi pobegnemo v naravo ali zaigramo kakšno namizno igro.

O digitalnih napravah in svetu, ki ga podpirajo, bi morali razmišljati kot o vožnji z avtom. Dovoljenje za vožnjo po cesti dobi posameznik šele, ko naredi izpit iz cestno prometnih predpisov in opravi določeno število ur vožnje v spremstvu inštruktorja. Tudi o digitalnem svetu bi morali razmišljati podobno, saj je ta svet veliko kompleksnejši in zahtevnejši od vožnje po cesti. Naša naloga je mlade naučiti živeti v digitalnem svetu.

»Kakšen odnos imamo odrasli do digitalnih naprav: ali se znamo omejiti, se odločiti kdo ima prednost, ko zazvoni mobilni telefon: otrok, ki ravno razlaga prigodo iz šole, ali oseba, ki na drugi strani čaka na sprejem klica?«

Kakšen pa je naš bonton?

PROŠNJE

Nebeški Oče, tako kot si je kralj sv. Štefan prizadeval za vzgojo svojega sina, nam po svojem Sinu Jezusu in Svetem Duhu prisluhni in nam pomagaj:

- **Prosimo te** za vse otroke in mlade, ki so nam zaupani v varstvo ter vzgojo.
- **Prosimo te** za otroke in mlade, ki so zaradi bolezni prikrajšani za šolsko učenje ter druženje s sošolci.

- **Prosimo te** za vse, ki vzgajamo: da bi znali tistim otrokom in mladim, ki imajo manj možnosti, prisluhniti ter jih videti tako, kot jih vidiš ti.
- **Prosimo te,** pomagaj staršem, ki jih zaradi finančnih težav začetek šolskega leta in šolanje otrok spravljata v stisko.
- **Prosimo te** za vse, ki pišejo zakone in snujejo šolstvo, da bi bili bolj odprti Duhu ljubezni.
- **Prosimo te,** daj duhovnikom, redovnikom, katehistom ter vsem, ki skrbijo za vzgojo Duha, sprejemajoče srce in Božjih očal.

Učenje z zgledom v digitalni dobi

TOREK, 3. 9. 2019

SVETI GREGOR VELIKI

Matevž Vidmar: UČITELJ KOT OZNANJEVALEC EVANGELIJA — UČENJE Z ZGLEDOM V DIGITALNI DOBI

UVOD V SVETO MAŠO

Sv. Gregor Veliki, današnji godovnjak, je svojim visokim nazivom dodal zanj najpomembnejšega: služabnik Božjih služabnikov. Ne glede na naziv, ki ga nosimo, ali mesto, ki ga imamo v družbi, tudi mi danes pristopimo k temu oltarju kot služabniki drug drugega, kot služabniki ljubezni našega Odrešenika Jezusa Kristusa.

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

»Vstali Kristus, tisti, ki so ga učenci doživeli, ki je spremenil tok njihovega delovanja, ni bil omejen ne s prostorom ne s časom.«

Preberem naslov *Učitelj kot oznanjevalec evangelija* in si rečem: tu ste me pa našli. Najprej, nisem učitelj, pač pa katehist. V prvi vrsti sicer res oznanjevalec evangelija. O tem bi bilo moč kaj napisati. Ob podnaslovu se stvari bolj zakomplicirajo. Učenje z zgledom v digitalni dobi? Moji veroučenci me večinoma poznajo samo iz učilnice, kjer se učimo in pogovarjamo o Bogu. Ta učilnica ima svojo slabost: omejena je s prostorom in časom. Vstali Kristus, tisti, ki so ga učenci doživeli, ki je spremenil tok njihovega delovanja, ni bil omejen ne s prostorom ne s časom. Vstopil je pri zaprtih vratih, hkrati se je prikazal na dveh mestih … Mene pa prostor omejuje, saj lahko le govorim o življenju zunaj učilnice. O

dejanskem, realnem življenju. Tudi čas me omejuje, saj so mi namenili 50 minut na teden in še to ne vsak teden. Bi se naučili dobro govoriti kakšen tuj jezik, če bi se učili 50 minut na teden? Bi. Vendar bi trajalo kar nekaj časa. Za Vstalega Kristusa pa se zdi, da izkoristi vsak trenutek znotraj omejenega časa (pot v Emavs, prikazovanja), da se pokaže svojim. Za učenje z zgledom nimam ne primernega prostora ne časa. Imam občutek, da smo pri verouku kot učenci zbrani v dvorani zadnje večerje, čakajoč prihoda Svetega Duha (za nas birme in njegovih darov), kjer pa so vrata iz strahu pred Judi (za nas realnim zunanjim svetom) zaklenjena. Morebiti je eden izmed načinov učenja z zgledom, da mi veroučenci v digitalni dobi sledijo na Instagramu, Facebooku ter da si končno omislim Snapchat. Peščica mi dejansko sledi na prvih dveh družabnih omrežjih. Verjetno zato, ker sem v njih prebudil neko zanimanje. Bolj bi bil vesel, če bi to zanimanje prebudil Jezus. Ampak on je lahko dostopen v tem načinu zgolj preko mene. Če bom objavil kaj koristnega, kaj kvalitetnega, ali ne bi mogel reči, da učim z zgledom v digitalni dobi?

»Imam občutek, da smo pri verouku kot učenci zbrani v dvorani zadnje večerje, čakajoč prihoda Svetega Duha (za nas birme in njegovih darov), kjer pa so vrata iz strahu pred Judi (za nas realnim zunanjim svetom) zaklenjena.«

Še enkrat preberem naslov: *Učitelj kot oznanjevalec evangelija – učenje z zgledom v digitalni dobi*. Težko odgovorim na vprašanje, kaj pomeni učiti z zgledom v digitalni dobi in biti učitelj kot oznanjevalec evangelija. Današnji godovnjak, sv. Gregor Veliki, mi prihaja na pomoč. Naslov Veliki si je zaslužil s tem, da je poudaril, da je on, papež, služabnik Božjih služabnikov. Morebiti pa je ravno ta zgled tisti, ki uči v digitalni dobi. Morebiti nam ga daje on, ki je, sodeč po obdobju, v katerem je živel, že davno za časom. Učitelj kot oznanjevalec evangelija … Učitelj, služabnik Božjih služabnikov, kot oznanjevalec evangelija. Učenje z zgledom v digitalni dobi … služiti Božjim služabnikom z zgledom v digitalni dobi. Da, smo Božji služabniki, služimo Božjim služabnikom v digitalni dobi. Ne sliši se slabo. Naj nam bo izziv, izhodišče za premišljevanje, morda celo odgovor. Hvala, sv. Gregor!

»Da, smo Božji služabniki, služimo Božjim služabnikom v digitalni dobi. … Naj nam bo izziv, izhodišče za premišljevanje, morda celo odgovor.«

PROŠNJE

Po zgledu sv. Gregorja Velikega stopajmo kot služabniki drug k drugemu in bodimo zgled pristnih odnosov. Našega Odrešenika Jezusa Kristusa zaupno prosimo:

Po zgledu sv. Gregorja Velikega stopajmo kot služabniki drug k drugemu in bodimo zgled pristnih odnosov.

- **Dobri Bog**, na priprošnjo sv. Gregorja daj moč učiteljem, vzgojiteljem in drugim pedagoškim delavcem, da bodo pri svojem delu oznanjevalci evangelija.
- **Dobri Bog**, na priprošnjo sv. Gregorja spodbujaj učence, dijake in študente, da bodo v svojih učilnicah in predavalnicah oznanjevalci odrešenja Jezusa Kristusa.
- **Dobri Bog**, na priprošnjo sv. Gregorja daj potrebnih milosti staršem in starim staršem, da bodo v svojem življenju oznanjevalci delovanja Svetega Duha.
- **Dobri Bog**, na priprošnjo sv. Gregorja sprejmi k sebi vse rajne učitelje, vzgojitelje, druge pedagoške delavce in katehiste; naj jih v svoj objem sprejme naša nebeška Mati Marija.

sveta Rozalija

SREDA, 4. 9. 2019

SVETA ROZALIJA

Ana Zidar: SPLETNE ZLORABE

UVOD V SVETO MAŠO

»Prenekateri današnji otroci, mladi in odrasli se umikajo iz realnega sveta v virtualen svet, da bi nadomestili puščavo – čustveno osamljenost in praznino odnosov.«

Danes goduje sv. Rozalija. Živela je kot puščavnica in je priprošnjica proti kugi. Upodabljajo jo oblečeno v rjavo oblačilo, na glavi nosi venec iz belih vrtnic, v rokah pa pogosto drži križ in mrtvaško glavo. Kaj nam lahko spregovori danes, ko bomo razmišljali o spletnih zlorabah? Umaknila se je iz vsakdanjega sveta v samoto, da je lahko častila Boga. Prenekateri današnji otroci, mladi in odrasli se umikajo iz realnega sveta v virtualen svet, da bi nadomestili puščavo – čustveno osamljenost in praznino odnosov. To je lahko kuga današnja časa.

Pri današnji sveti maši razmislimo, kakšno vrednost dajemo medsebojnim odnosom – v družini, šoli in na delovnem mestu, v župniji in širši soseski.

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

Podoba belih vrtnic na glavi današnje godovnice lahko pomeni nebeškost, ponižnost, nedolžnost, skrivnostnost in molčečnost. Nekaj teh besed in nekaj njihovih nasprotnih pomenov lahko uporabimo tudi pri spletnih zlorabah.

Zloraba otroka s pomočjo spleta je del realnosti. Odrasli smo tisti, ki lahko s svojim znanjem otroku pomagamo, in če imamo z njim pristen stik, se bo takrat, ko mu bo res hudo, obrnil na nas.

Splet, ki ga mi poznamo, je tisti del ledene gore, ki štrli iz morja. Storilci spletnih zlorab pa uporabljajo tisti del spleta, ki se skriva pod morsko gladino ledene gore. Zloraba žal nima meja in tehnologija v tem pogledu omogoča več. Storilci se poslužujejo spleta kot pripomočka za zlorabo otroka na daljavo. Za primerno denarno vsoto se storilec dogovori, da mu na drugi strani sveta priskrbijo otroka pravih mer in po njegovem okusu. Potem sledi neposredna komunikacija v živo. Storilec ni več sam, na drugi strani zemlje z njim sodeluje še en storilec. Zloraba otroka je mednarodni posel in organiziran kriminal.

»Podoba belih vrtnic na glavi današnje godovnice lahko pomeni nebeškost, ponižnost, nedolžnost, skrivnostnost in molčečnost.«

Otrok pa je zgolj otrok. Ujet je v vrtinec odraščanja, od odraslega se razlikuje po življenjskih izkušnjah. V mislih in teoriji izraža, da še kako ve, kaj je prav, v resnici pa je še vedno otrok, ki potrebuje oporo in varen pristan odraslih. Če bi namreč vedel, bi spletnega storilca prepoznal in zlorabo preprečil sam. Tega preprosto ne zmore, ker ne pozna pasti spleta. Pozna le njegove prednosti in sladkosti. Splet pa je zelo vabljiv in varljiv. Ponuja anonimnost, navidezno zasebnost in s tem tudi intimnost. Ko je otrok s svojim pametnim telefonom, v zatišju svoje sobe, kamor starš ne vstopa tako pogosto, se mu zdi, da obvladuje prostor in čas. Otroci se fotografirajo in snemajo, storilci pa so izjemni psihologi. Vedo, da je za otroke in najstnike pomembno število 'všečkov' in kakšni morajo biti komentarji. Iz otrokovega profila izvedo, kakšni so njegovi hobiji, česa želi in s tem tudi, kakšno komunikacijo potrebuje. Otroci za virtualnega prijatelja sprejmejo tudi neznanca. Ko je stik vzpostavljen, storilec hitro zaprosi za fotografijo – in jo dobi. Otroka pohvali, ta je navdušen, začuti simpatijo in naklonjenost do storilca.

»Ko je otrok s svojim pametnim telefonom, v zatišju svoje sobe, kamor starš ne vstopa tako pogosto, se mu zdi, da obvladuje prostor in čas.«

»Otrok ne prekine komunikacije, dokler ni prepozno. Šokiran je, ko mu na drugi strani njegov navidezni prijatelj začne groziti.«

Do posredovanja naslednjih fotografij ne mine dolgo in samo vprašanje časa je, kdaj bo storilec zaprosil za fotografije, na katerih je otrok pomanjkljivo oblečen ali celo gol. Otrok ne prekine komunikacije, dokler ni prepozno. Šokiran je, ko mu na drugi strani njegov navidezni prijatelj začne groziti. Otrok je zlorabljen fizično ali spolno ter še simbolno. Zlorabljeno je njegovo zaupanje.

Ne smemo dovoliti, da bi tovrstne vsebine postale del vsakdana in zmanjšale našo občutljivost. Ne le učitelji, tudi starši in drugi odrasli, ki delamo z mladimi, si moramo pridobiti znanje in veščine, da bomo našim mladim lahko stali ob strani, ko nas bodo potrebovali.

»Zlorabljeno je njegovo zaupanje.«

Povzeto po: Miklič, Neža (2018): Otrok lahko hitro postane žrtev spletnih zlorab. V: *Vzgoja*, letnik XX, št. 77: 31—32.

PROŠNJE

Nebeški Oče, sv. Rozalija ti je posvetila svoje življenje kot puščavnica. Po njeni priprošnji te zaupno prosimo:

- **Gospod**, naj ti znamo dati pravo – prvo mesto v svojem življenju.
- **Gospod**, prosimo te, da bi v medsebojne odnose vstopali ponižno, pristno in ljubeznivo.
- **Gospod**, daj da bi si prizadevali za kreposti čistosti, veselja, miru in usmiljenja.
- **Gospod**, naj otroci in mladi v odraslih najdejo potrebno oporo.
- **Gospod**, naj odrasli brez obsojanja in kritiziranja prisluhnejo mladim v njihovih stiskah.
- **Gospod**, prosimo te za vse žrtve in storilce spletnih zlorab; naj v tebi odkrijejo lastno vrednost in lepoto svetosti.

ČETRTEK, 5. 9. 2019

SVETA TEREZIJA IZ KALKUTE

Magdalena Jarc: ZASVOJENOST Z ELEKTRONSKIMI MEDIJI IN MOLITEV

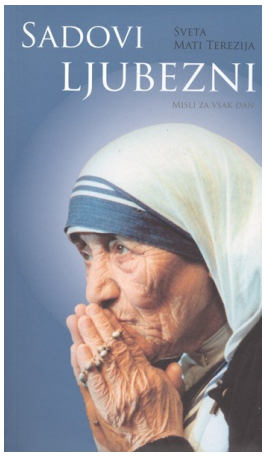

sveta Terezija iz Kalkute

UVOD V SVETO MAŠO

Danes goduje sv. Terezija iz Kalkute. Svojim posnemovalcem je svetovala, naj pridejo in ljubijo ljudi, naj jim s svojimi rokami služijo in jih s srcem ljubijo. Kaj pa moje roke in srce?

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

Po poklicu sem učiteljica, sem mati štirih odraslih otrok in tudi babica. V letih poučevanja, ko so bili otroci šolarji, velikokrat nisem vedela, ali je lažje biti v razredu ali doma. Če pogledam nazaj na domačo in šolsko vzgojo, se zavedam pomembnosti znanja za poklic, a še bolj pomembnosti vzgoje za krščansko osebnost, kjer ne sme manjkati vzgoje za veselje in sočutje. Otroci morajo usvojiti delovne navade in spretnosti, s katerimi rastejo kot celovita osebnost. A vendar se je tudi nam zalomilo.

Kljub bratu in dvema sestrama je naš drugorojenec posedal pred računalnikom ure in ure, pozno v noč, tudi do jutra. Nekoč je računalnik proglasil za edinega pravega prijatelja. Takrat nismo še nič vedeli o računalniški zasvojenosti. Sina sem izročala Mariji ter vztrajno in goreče molila. Počasi se mi je pridružil tudi mož. Sin je premagal zasvojenost, vendar ne kar na enkrat. Potreboval je ogromno opore družine, ogromno molitve in zaupanja vanj. Ogromno pogovora, pa tudi tišine; ko bi kot starš rad kaj rekel, a veš, da je bolje molčati. Diplomiral je. Poiskal si je službo. Danes živi in dela v tujini. In kar je najvažnejše, tudi on je postal molivec.

Zgodba bi se lahko tudi drugače končala. Tako pa smo v družinski preizkušnji potrdili, da želimo živeti kot piše v današnjem berilu (1 Kol. 1): »… da bi živeli kakor je vredno Gospoda in bili Njemu v vsem všeč.« Še daleč smo od tega, da bi bili Gospodu v vsem všeč, a preizkušnja nas je okrepila v veri v moč molitve.

»Kljub bratu in dvema sestrama je naš drugorojenec posedal pred računalnikom ure in ure, pozno v noč, tudi do jutra. Nekoč je računalnik proglasil za edinega pravega prijatelja.«

Včasih skrbimo za komunikacijska sredstva kot za dojenčka — npr. na telefonu smo takoj odzivni, ga vedno pravočasno 'nahranimo', velikokrat vzamemo v roke, ga celo pobožamo, izbiramo pravo 'oblekico' zanj ter skrbimo, da se mu kaj ne zgodi, da ga kje ne izgubimo, pozabimo …

Naj komunikacijska sredstva ne nadomeščajo pravega odnosa, ko človek ob nas vidi in čuti, da je v trenutku srečanja za nas najbolj pomemben on.

»Naj komunikacijska sredstva ne nadomeščajo odnosa, ko človek ob nas vidi in čuti, da je v trenutku srečanja za nas najbolj pomemben on.«

PROŠNJE

Nebeški oče nas ljubi in skrbi za nas tudi v najbolj vsakdanjih stvareh. Ne pozablja na nas v naših stiskah in nam daje zgled v življenjskih situacijah. Polni hvaležnosti ga zaupno prosímo:

- **Gospod,** prosimo te, da bi nam vsa naša uporaba komunikacijskih sredstev prinašala več življenja.
- **Gospod,** prosimo te, da bi tudi z uporabo komunikacijskih sredstev oznanjali tvojo prisotnost in ljubezen do stvarstva in človeka.
- **Gospod,** prosimo te, da bi znali modro, preudarno ter razsodno uporabljati sredstva za ustvarjanje prostora, kjer bo več človeškega dostojanstva.
- **Gospod,** pomagaj nam razločevati, kdaj potrebujemo komunikacijska sredstva, kdaj pa je to beg od osebnega odnosa z bližnjimi.

SOBOTA, 7. 9. 2019

SVETI ŠTEFAN IN MELHIOR

Martin Mrzdovnik, Martina Petelinek: DIGITALNE NAPRAVE SO PRILOŽNOST ZA RAST V SVETOSTI

sveta Ana

UVOD V SVETO MAŠO

Na predvečer praznika rojstva Marije, Jezusove matere, se spomnimo Marijine matere Ane in njenega hrepenenja, da bi postala mati, pa se je to zgodilo šele po dvajsetih letih zakona. Skupaj z možem Joahimom sta pretrpela veliko ponižanja, ob vsem tem pa upala na Božjo milost. Življenje je velik dar, zato molimo skupaj s starši, ki si želijo otrok, a jih iz različnih razlogov ne morejo imeti, in s tistimi, ki v svoji sebičnosti odklanjajo novo življenje. Vsem naj dobri Bog nakloni obilje svoje milosti, v nas pa obudi kesanje, če nismo bili dovolj prepričljivi pričevalci življenja.

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

»Svet ni eden, svetova sta dva,« je bil slogan enega izmed spletnih ponudnikov v začetku 21. stoletja. Sporočal nam je, da poleg fizičnega obstaja še nadvse obetajoč svet kibernetike. Ta danes ne potrebuje več tovrstnih reklamnih sporočil, saj je prodrl na številna področja našega življenja ter postal samoumeven pripomoček ne samo v službi, temveč tudi pri vsakdanjih aktivnostih. Čeprav nam je olajšal življenje, se lahko zgodi, da se v njem predolgo zadržujemo, kar se kaže v odmaknjenosti od realnosti, v zanemarjanju obveznosti, v čustveni in socialni izolaciji, pomanjkanju gibanja in s tem povezanimi zdravstvenimi težavami. Zaradi navedenega je v nekaterih državah uporaba pametnih telefonov v šoli prepovedana, drugje močno omejena. Pri tem pozabljamo, da se odrekamo pripomočku, ki je pri šolskem delu lahko nadvse koristen. Ker imajo zlasti v zadnji triadi osnovne šole skoraj vsi učenci v razredu telefone, njihova uporaba pomeni takojšnjo možnost iskanja podatkov po spletu, računanje s kalkulatorjem, merjenje časa s štoparico, snemanje pogovorov z diktafonom, fotografiranje, izdelavo zabeležk, uporabo različnih določevalnih ključev slovarjev in enciklopedij.

»Pri tem pozabljamo, da se odrekamo pripomočku, ki je pri šolskem delu lahko nadvse koristen.«

PROŠNJE

Med nami navzoči Gospod nas po svoji milosti vodi do novih spoznanj, ki nam jih razodeva in pomaga udejanjiti. Zato ga zaupno prosímo:

Prosimo te za papeža Frančiška, da bi bil še naprej svetilnik vere za vesoljno Cerkev.

- **Prosimo te** za papeža Frančiška, da bi bil še naprej svetilnik vere za vesoljno Cerkev.
- **Prosimo te**, da bi Slovenci dobili prvega slovenskega svetnika, našega zavetnika blaženega Antona Martina Slomška, ki je delal za slovenski narod in ga neizmerno ljubil.
- **Prosimo te**, daj nam veselja, poguma in moči, da bomo premagali sebičnost in pomagali mladim.
- **Prosimo te**, pomagaj nam, da bomo radi molili in verjeli, da je molitev izjemno vzgojno sredstvo.
- **Prosimo te**, nakloni vsem našim rajnim večno srečo pri tebi.

PETEK, 6. 9. 2019

BLAŽENI BERTRAND

s. Marija-Irena Stele: DIGITALNI POST

UVOD V SVETO MAŠO

»Zanimivo bi se bilo vprašati, kaj vsakdo od nas razume pod besedo post od tehnološko-komunikacijskih sredstev.«

Zanimivo bi se bilo vprašati, kaj vsakdo od nas razume pod besedo post od tehnološko-komunikacijskih sredstev. Odgovorov bi bilo toliko, kolikor je nas. Poglejmo pa skozi ključni pojem vsega, ki je odnos. Ali me vsa uporaba sredstev komunikacije vodi v več življenja, tako notranjega kot zunanjega, ali pa mi ta sredstva jemljejo notranje in zunanje življenje? Naj nam pri zavedanju pomena odnosa pomaga bl. Bertrand, ki je bil med prvimi učenci svetega Dominika. Trudil se je živeti po zgledu učitelja ter oznanjeval pomen poglabljanja prijateljstva z Bogom in med seboj.

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

Mlada mamica mi je pripovedovala o zgovornem pripetljaju z njeno dveletno hčerko. Ko je prišla v prostor, kjer je imela mobitel, je omenjena mamica nezavedno najprej v roke vzela mobitel, ne da bi najprej opazila hčerko.

V nekem trenutku se je stvar ponovila, vendar se je drugače končala. Ko je mama v roke vzela mobitel, je k njej pristopila hčerka in ji rekla: »Mami, puti!« ('Puti' pomeni 'pusti'.) Vzela ji je mobitel iz rok in ga položila na drugo stran sobe na malo mizo. Bila je presenečena nad reakcijo ter hkrati zgrožena, kako jo je do sedaj prevladala potreba po odzivanju na telefon. Dogodek je mamo tako pretresel, da so se v družini odločili, da v njihovih bivalnih prostorih ne uporabljajo in ne odlagajo več mobitela. Šele, ko je odložila mobitel, je dojela, kako je vedno znova postavljala to sodobno komunikacijsko sredstvo med njo in osebo ob njej. To, kar naj bi bil koristen pripomoček — telefon kot mini računalnik —, je postal pripomoček za oddaljevanje ter zapiranje v svoj svet. Šele otrokov poseg je bil toliko močan, da je mamo 'streznil'. Pri vsem tem je zelo dragocen način, s katerim je pristopila: ni spreminjala otrokovega pogleda, ampak se je pričela spreminjati sama; ni preslišala, kaj ji je hčerka rekla, temveč je v globini slišala, da je njena in hčerkina prava potreba resnična odzivnost in komunikacija, ki poteka v odnosu. Na prvo mesto ni postavila sebe in svoje potrebe po nenehni odzivnosti na telefonu, elektronski pošti, Facebooku ipd., temveč je ponovno pričela postavljati na prvo mesto žive, neposredne odnose, v katerih je treba iti tudi skozi kakšne težje preizkušnje. In ne zbežati, kot je to naredila po telefonu, ko je preprosto prekinila, na Facebooku, ko se je preprosto odjavila. Dojela je, da je z držo zasvojenosti globoko v sebi hlastala po tistem, na kar jo je hčerka spomnila in ji ponovno podarila, in sicer, da je takšna, kot je, dovolj, in da ni treba, da je nenehno označena z 'dosegljiva', temveč lahko mirno uporabi tudi znak 'nevidna', 'nedejavna', 'ne moti'. S tem ne bo nič narobe, celo obratno: postala bo 'dejavna', 'dosegljiva', 'vidna' za ljudi, ki so okoli nje. Pod videzom nečesa dobrega morda veliko izgubljamo.

Velikokrat se ne zavedamo, kako tanka je meja med tem, da smo nenehno na voljo in odzivni na komunikacijskih sredstvih, ob tem pa izgubljamo tisto, kar je lahko najbolj dragoceno, to je stik s seboj in ljudmi okrog nas.

»Šele, ko je odložila mobitel, je dojela, kako je vedno znova postavljala to sodobno komunikacijsko sredstvo med njo in osebo ob njej.«

»To, kar naj bi bil koristen pripomoček — telefon kot mini računalnik —, je postal pripomoček za oddaljevanje ter zapiranje v svoj svet.«

Besedilne in druge naloge lahko učenci rešujejo s pametno napravo z naloženo aplikacijo za branje QR kod. Pod vsako kodo naložimo nalogo, s skeniranjem kode imajo učenci dostop do naloge. Rešitev posamezne naloge z novo QR kodo vodi do nove naloge. Pri tem ne potrebujemo kopiranja nalog. Pri pouku zaigrane dramatizacije učenci posnamejo in montirajo v kratke filmčke. Posnamejo lahko tudi druge zanimivosti. Možnosti je veliko.

»Pametni telefoni so odličen učni pripomoček, zahtevajo pa jasna navodila, premišljeno uporabo, dorečena pravila, ustvarjalnost in pogum, saj je to svet, v katerem mladi izkazujejo svoje znanje zelo suvereno in so nemalokrat v vlogi učiteljev nam, ki jih sicer poučujemo.«

Pametni telefoni so odličen učni pripomoček, zahtevajo pa jasna navodila, premišljeno uporabo, dorečena pravila, ustvarjalnost in pogum, saj je to svet, v katerem mladi izkazujejo svoje znanje zelo suvereno in so nemalokrat v vlogi učiteljev nam, ki jih sicer poučujemo.

PROŠNJE

Do polnega spoznanja Božjega načrta lahko pridemo le z Gospodovo pomočjo. Zato ga zaupno prosimo:

- **Ljubi Bog**, prosimo te, da bi znali in zmogli otroke vzgajati v veri.
- **Ljubi Bog**, pomagaj nam razvijati krepost, da bomo digitalne naprave uporabljali za dobrobit človeštva.
- **Ljubi Bog**, pomagaj vsem, ki na spletu preživijo preveč časa, da bi zaznali svoje talente in jih začeli razvijati.
- **Ljubi Bog**, daj nam moč, da bomo znali svoje nestrinjanje sogovorniku izraziti dostojanstveno, brez spletnega obračunavanja.
- **Ljubi Bog**, pomagaj nam najti čas za medsebojno povezovanje in druženje.

NEDELJA, 8. 9. 2019

KATEHETSKA NEDELJA IN PRAZNIK ROJSTVA DEVICE MARIJE

dr. Roman Globokar: BOŽJA BESEDA NA VSAKEM KORAKU IN V VSAKEM TRENUTKU

UVOD V SVETO MAŠO

Na današnjo katehetsko nedeljo nam Božja beseda govori o modrosti. Modrost je več kot znanje. Modrost vključuje tudi sposobnost, da pridobljeno znanje uporabljamo na pravi način. Pri tej sveti maši bomo prosili, da bi naši otroci in mladi v tem šolskem in katehetskem letu napredovali v modrosti, da bi se čim bolj celostno razvijali na intelektualnem, čustvenem, socialnem, telesnem, estetskem in duhovnem področju. Naj jim luč Božje besede razsvetljuje njihove korake in usmerja njihove odločitve.

»Modrost vključuje tudi sposobnost, da pridobljeno znanje uporabljamo na pravi način.«

Danes bomo blagoslovili šolske torbe, otroke, mlade, učitelje in vzgojitelje, katehete, katehiste in katehistinje ter za vse prosili Božjega varstva.

»Kakšno vlogo sploh še ima šola danes?«

DANAŠNJE RAZMIŠLJANJE

Kako priti do prave modrosti in do pravega spoznanja v sodobnem svetu, ki je napolnjen z najrazličnejšimi ponudbami za uspešno in srečno življenje? Reklame obljubljajo zadovoljstvo brez vloženega truda in dela. V digitalni dobi se zdi, da je do vsega možno priti z nekaj kliki na miško. Preko digitalnih medijev lahko kupimo vse, kar potrebujemo za življenje. Preko družabnih omrežij vzpostavljamo in ohranjamo prijateljske odnose. Na internetu se lahko informiramo o vsem, kar nas zanima, lahko se tudi izobražujemo. Ali sploh še potrebujemo klasično obliko šole in pouka, če lahko vse najdemo na internetu? Kakšno vlogo sploh še ima šola danes?

»Opremiti jih mora s kakovostnim znanjem, z dobrimi delovnimi navadami, z življenjskimi veščinami in spretnostmi, z etičnimi vrednotami in čutom za sočloveka ter z odgovornostjo za skupno dobro.«

Prav gotovo se tudi poslanstvo šole v sodobni digitalni dobi spreminja. Končni cilj pa ostaja isti kot v preteklosti: šola mora čim bolj celostno pripraviti otroke in mlade na samostojno in odgovorno življenje v prihodnosti. Opremiti jih mora s kakovostnim znanjem, z dobrimi delovnimi navadami, z življenjskimi veščinami in spretnostmi, z etičnimi vrednotami in čutom za sočloveka ter z odgovornostjo za skupno dobro.

Otroke in mlade vzgajamo in izobražujemo za svet čez dvajset let, ki pa

nam je popolnoma neznan. Predvidevamo, da bo precej drugačen od današnjega. Verjetno bo še bolj digitalen in tehnološko napreden. Kakšna naj bo naša vzgoja? Kakšno naj bo naše podajanje znanja? Kako naj otrokom in mladim posredujemo pravo modrost? Katera je tista modrost, ki ne zastari, ki ni staromodna in preživeta?

»Otroci in mladi morajo v šoli dobiti izkušnjo, da se je vredno potruditi, da delo rodi sadove in prinaša zadovoljstvo.«

Neka sedmošolka je učitelju, ki jo je opozoril, da s svojim nemirom moti sošolce, ki bi se radi česa naučili, takole odgovorila: »Saj se ne splača učiti, ker mi itak ne bomo dobili služb in ne bomo uživali pokojnin. Če bomo hoteli v življenju uspeti, bomo morali imeti veze.« Med mladimi je vse več črnogledosti glede njihove prihodnosti. Velikokrat imajo občutek, da zanje ni pravega upanja. Zato mora šola mladim najprej vlivati pogum in jih spodbujati k razvijanju vseh njihovih talentov in sposobnosti. Otroci in mladi morajo v šoli dobiti izkušnjo, da se je vredno potruditi, da delo rodi sadove in prinaša zadovoljstvo. Predvsem pa je treba spodbujati ustvarjalnost in razvijanje inovativnih rešitev. Samo človek je v resnici ustvarjalen in je sposoben ustvariti nekaj novega. Digitalna tehnologija ni sposobna ustvarjalnosti, ampak zgolj izpolnjuje to, za kar jo človek določa. Odločilno je torej, kako bo človek upravljal z novimi tehnologijami, kakšni nameni ga bodo vodili pri njihovem razvijanju. Šola mora zato spodbujati pristne človeške vrednote, ki bodo otrokom in mladim omogočale, da se bodo razvili v čuteče, sočutne, solidarne in odgovorne ljudi. Spodbujati mora sodelovanje namesto tekmovalnosti in stalnega primerjanja z drugimi.

»Digitalna tehnologija ni sposobna ustvarjalnosti, ampak zgolj izpolnjuje to, za kar jo človek določa.«

»Šola mora zato spodbujati pristne človeške vrednote, ki bodo otrokom in mladim omogočale, da se bodo razvili v čuteče, sočutne, solidarne in odgovorne ljudi.«

Pri iskanju prave modrosti za vzgojo in izobraževanje otrok nam je v veliko pomoč tudi Božja beseda. Govori nam, da je človek ustvarjen po Božji podobi, da nadaljuje stvariteljsko delo Boga. V nas je položena iskra ustvarjalnosti, ki jo razvijamo skupaj z drugimi ljudmi. Božja beseda nam govori, da je Bog Oče vseh ljudi in da smo vsi med seboj bratje in sestre ter zato tudi odgovorni drug za drugega. Govori pa nam tudi, da smo kot ustvarjena bitja nepopolni in krhki, da smo nagnjeni k temu, da bi se povzdignili nad drugimi, da bi celo prevzeli mesto Boga in zavladali vsemu stvarstvu. Prosimo, da bi bila Božja beseda luč na naših življenjskih poteh.

1. 9.—8. 9. 2019

BLAGOSLOV ZA NOVO ŠOLSKO LETO (po pridigi)

Molimo: Nebeški Oče, prosimo te, blagoslovi šolske torbe, blagoslovi vse učence, ki jih bodo nosili in se vse leto pridno učili. Blagoslovi tudi vse vzgojitelje, učitelje, katehiste in vse starše, ki se trudijo za napredek in razvoj učencev. Naj spoštujejo drug drugega in vedno bolj spoznavajo Tvojo veličino, lepoto, modrost, dobroto in ljubezen. Naj živijo srečno in polno življenje. Amen.

PROŠNJE

Dragi bratje in sestre, ob začetku šolskega in katehetskega leta se obrnimo na Nebeškega Očeta in ga prosimo:

- **Za vse otroke in mlade**, ki začenjajo novo šolsko leto, da bi bili odprti za nova spoznanja in da bi odgovorno razvijali svoje darove in sposobnosti.
- **Za učitelje**, vzgojitelje in katehiste, da bi spodbujali in vodili učence v njihovi celostni rasti, da bi se odgovorno pripravili na življenje.
- **Za starše**, da bi poskrbeli tudi za versko vzgojo svojih otrok.
- **Za celotno krščansko skupnost**, da bi spodbujala kulturo življenja in pomagala družinam pri vzgoji otrok.
- **Za naše drage rajne**, da bi bili deležni večne sreče v nebeški domovini.

Dobri Bog, ti veš, kaj je dobro za nas. Usliši vse naše prošnje, saj živiš in nas ljubiš vekomaj. Amen.

Nebeški Oče, prosimo te, blagoslovi šolske torbe, blagoslovi vse učence, ki jih bodo nosili in se vse leto pridno učili.

PRINAŠANJE DAROV

Nebeški Oče, prinašamo ti računalniško miško, ki predstavlja naš odnos do digitalnih medijev. Daj nam moč, da jih bomo znali uporabljati za rast v svetosti.

Kruh in vino: Nebeški Oče, prinašamo ti kruh in vino, ki se bosta spremenila v Jezusovo telo in Jezusovo kri. Naj nam ta nebeška hrana da moči, da bomo zmogli že na tem svetu graditi nebeško kraljestvo.

Knjiga: Nebeški Oče, na oltar prinašamo knjigo (in spričevalo). Predte polagamo znanje, ki smo ga že in ga še bomo usvojili. Naj pri učenju zaupamo v tvojo pomoč.

Šolska torba: Nebeški Oče, prinašamo ti šolsko torbo, ki velikokrat ni napolnjena samo s šolskimi potrebščinami in zvezki, temveč tudi z našimi skrbmi in problemi. Naj se zavedamo, da naši uspehi niso sad samo našega dela, ampak tudi tvoje milosti, težave pa so priložnost za rast v veri.

Žoga (igrača): Nebeški Oče, prinašamo ti žogo, ki predstavlja igrivost, sproščenost, veselje, brezskrbnost. Naj bo vsaka naša igra in sprostitev slavljenje Tvojega imena.

Računalniška miška: Nebeški oče, prinašamo ti računalniško miško, ki predstavlja naš odnos do digitalnih medijev. Daj nam moč, da jih bomo znali uporabljati za rast v svetosti.

Sveto pismo in rožni venec: Nebeški Oče, na oltar ti prinašamo Sveto pismo in rožni venec. Izročamo ti vse naše molitve, prošnje in zahvale za naše otroke, starše, učitelje, duhovnike, katehiste in vse, ki sooblikujejo naša življenja. Naj bo Tvoj blagoslov vedno navzoč v naših odnosih.

1. 9.—8. 9. 2019

POTEK BLAGOSLOVA ZA NOVO ŠOLSKO LETO

Eno nedeljo prej povabimo (v župnijskih oznanilih, vabilih k verouku …), naj otroci na določen dan k sveti maši prinesejo šolske torbe in potrebščine, da jih bo mašnik med sveto mašo blagoslovil. K blagoslovu povabimo tudi starše, učitelje, vzgojitelje, katehiste.

1. Sodelujoči se na sestanku dogovorijo o sodelovanju in zadolžitvah (po želji): petje, uvod v sveto mašo, branje beril, prošnje za vse potrebe, prinašanje darov, razlaga darov, uvod v Oče naš, pozdrav miru, zahvala po obhajilu …
2. Če je potrebno, pred sveto mašo naredimo vajo (generalko).
3. Potek blagoslova:

- Otroci, ki so k sveti maši prinesli šolske torbe, se skupaj s starši zberejo pod korom/pred cerkvijo/pri cerkvenih vratih ali enostavno torbe pred sveto mašo položijo na za to pripravljen prostor pred oltarjem.
- Mašnik gre z ministranti k njim, jih pozdravi in med petjem vsi v sprevodu pridejo po sredini cerkve do oltarja.
- Otroci odložijo torbe na tla/stopnice pred oltarjem in skupaj s starši sedejo na svoje mesto, od koder spremljajo sveto mašo in pri njej aktivno sodelujejo.
- Po pridigi sledi blagoslov za novo šolsko leto. Duhovnik z blagoslovljeno vodo blagoslovi torbe in vse navzoče: otroke, starše, pedagoge …
- Med darovanjem mašniku iz sredine cerkve slovesno prinašajo darove, npr. ministranti kruh in vino, učiteljica knjigo in spričevalo, en učenec šolsko torbo, drug učenec žogo, naslednji računalniško miško, starša Sveto pismo in rožni venec. Prebere se razlaga in pomen prinesenih darov.
- Po sveti maši vsak otrok vzame svojo torbo in skupaj s starši odide domov.

Sodelujoči se na sestanku dogovorijo o sodelovanju in zadolžitvah.

Po sveti maši vsak otrok vzame svojo torbo in skupaj s starši odide domov.

PISMO UPOK. NADŠKOFA TURNŠKA OB ZAČETKU KATEHETSKEGA LETA

Drage katehistinje, katehisti in kateheti,

spet smo na začetku katehetskega leta in vsak začetek daje novo upanje, novo pričakovanje, prinaša tudi nove ideje in nove možnosti grajenja katehetskih odnosov, ki so med temeljnimi za življenje cerkvenih občestev. Verjamem, da je lahko komu kakšna težja izkušnja iz prejšnjega leta ovira, da bi z optimizmom stopil na pot novega katehetskega leta. A prepričan sem, da je tudi od lanskega leta ostalo več pozitivnega in dobrega kot slabega.

Na misel mi prihaja ena izmed značilnosti svetosti, ki je po mnenju papeža Frančiška v našem času neobhodno potrebna: »Svetnik živi veselo in s smislom za humor. Ne da bi izgubil smisel za stvarnost, druge navdihuje s pozitivnim duhom in upanjem. Biti kristjan je 'veselje v Svetem Duhu' (Rim 14,17), kajti ljubezni nujno sledi veselje. Kdor ljubi, je vedno deležen združenja z ljubljenim. […] Zato ljubezni sledi veselje« (VR 122). V našem kontekstu lahko navedeno razumem takole: »Katehet živi veselo in s smislom za humor.« Danes je ukvarjati se z versko vzgojo otrok in mladih svetniško delo in dobro ga morejo opraviti le tisti, ki jih Bog napolnjuje z veseljem in smislom za humor. Tovrstno veselje je res sad Svetega Duha, a sad ni le dar, marveč predpostavlja tudi sodelovanje, da lahko dozori. Odločite se torej, da boste letos stopili v katehetsko leto s kančkom veselja in smisla za humor več.

Otroci imajo smisel za veselje in humor. Na papeževo spodbudo velja 'vreči mreže' tudi na to stran 'čolna'. V zadnjih letih je izšlo celo nekaj knjig, ki lahko pomagajo v tej smeri. V eni izmed njih beremo: »Oče Filemon je spoznal, da je zelo daleč od popolnosti, ko je vprašal vaške mulce: "Kaj se igrate, otroci moji?" "Iščemo največjega lažnivca." "Ojej, v mojih mladih letih nismo poznali takšnih igric." "Zmagal si! Zmagal si!" so bili navdušeni otroci.« Prepričan sem, da je tudi katehetsko prizadevanje pot svetosti, zatorej ga je treba živeti veselo in s smislom za humor. Morda pa lahko v tem letu skupaj 'napišete' še kakšno knjigo na to temo, če zbirate razne resnične prigode in anekdote, jih pošljite na *Slovenski katehetski urad*, da tako med nami še povečamo smisel za humor. Prepričan sem, da bodo tudi otroci z veseljem sodelovali.

V preteklem letu je potekala sinoda o mladih. Tudi v njej in v končnem dokumentu lahko najdemo spodbude za delo, ki je pred nami. Ne gre za nič bistveno novega, ampak le za uvid, kaj v tem trenutku poudariti. Močno vabilo sinode je: mlade poslušati, podpirati, voditi in vključiti. Že otroke je treba vključiti v 'sinodalnost' (skupna hoja), ki gradi Cerkev v vsem njenem življenju, od ravni

družine in župnije navzgor. Kot kateheti smo poklicani, da hodimo sinodalno pot s poslušanjem, dialogom, pozdravljanjem, z vključevanjem v skupno razsojanje in izbiranje, kar preoblikuje življenja vseh vpletenih. Z misijonsko zavestjo bodimo osredotočeni na najbolj ranljive, revne, pa tudi na tiste, ki nimajo stika s župnijskimi skupnostmi.

Zadnje obdobje je v celotni Cerkvi, tudi pri nas, močno zaznamovano s pedofilskimi zločini in škandali. S tem je nastala nevarnost, da strah pogasi vsaj nekaj katehetske vneme in gorečnosti. Če bomo iskali živo in resnično vez s Kristusom, ki je glavni Katehet, in z vso ljubeznijo živeli občestvo krajevne Cerkve, bomo gotovo našli prave preventivne načine, da niti do sumov ne bo moglo priti. Tudi pri tem si pomagajmo. Odrita beseda staršem in starim staršem otrok bo koristna. Morda pridobite kakšnega 'pomočnika' pri katehezi, ki bo s svojo navzočnostjo lahko vsestransko pomagal.

Sklepni dokument v duhu glavne teme sinode poleg mnogih osveženih tem in novih predlogov v točki 161 predlaga, da bi vsako cerkveno okolje moglo spremljati mlade z vidika razločevanja. To predpostavlja možnost veselega in preprosto bratskega življenja z močnim apostolskim poslanstvom in omogočanjem globoke in pristne duhovnosti.

Sinoda je izpostavila še en pomemben izziv. Digitalna komunikacija je bila za udeležence eden izmed treh odločilnih izzivov (skupaj z migracijami in spolnimi zlorabami). Točki 145 in 146 zahtevata nov misijonski zagon na tem področju: otroci so izredno močno vključeni v digitalni svet, zato bi bilo v okviru katehetskega dogajanja smiselno kaj storiti za digitalno evangelizacijo tako otrok kot staršev. Globoko pomanjkanje etike v medijih zahteva dolgoročno strategijo 'zdravljenja', ki naj se prične čim prej. Vsekakor je to vabilo, da se katehetski sodelavci vključite v boljše razločevanje, zakaj in kako biti navzoči v svetu digitalnih medijev.

Vse to in še marsikaj, kar je kot izziv pred nami v tem katehetskem letu, naj ne bo razlog za beg, strah ali za 'korak nazaj', temveč spodbuda za zaupen korak naprej. Zaupanje iščimo v živi osebni in skupni duhovnosti, moč v obhajanju zakramentov, po katerih Kristus spreminja svet v 'novi svet', vztrajnost in zvestobo pa v medsebojni cerkvenostni povezanosti. Ne pozabite na *Slovenski katehetski urad*, ki vam je vedno na razpolago, na razna katehetska srečanja in prireditve, ki nas krepijo v skupnosti. Ne nazadnje nas bo v tem letu še posebej povezoval zlati jubilej katehetskega simpozija v februarju 2020.

Blagoslov z veseljem in kančkom humorja naj vas spremlja vse pastoralno leto!

dr. Marjan Turnšek, upokojeni nadškof in predsednik Slovenskega katehetskega urada

AVTORJI

TEDEN VZGOJE
SVETOST IN VZGOJA V DIGITALNEM ČASU
1. 9.—8. 9. 2019

DKPS
ROŽNA ULICA 2
1000 LJUBLJANA

01 43 83 983
dkps.pisarna@gmail.com
www.dkps.si

Jezikovni pregled:
Erika Ašič

UVOD: **p. Silvo Šinkovec in Marija Žabjek**

Angelska nedelja:

UVOD V MAŠO IN PROŠNJE: **Branka Roškar**

NAGOVOR: **msgr. Stanislav Zore OFM**

DIGITALNE NAPRAVE KOT UČNI PRIPOMOČEK: **Barbara Kavčnik**

UČITELJ KOT OZNANJEVALEC EVANGELIJA — UČENJE Z ZGLEDOM V DIGITALNI DOBI: **Matevž Vidmar**

SPLETNE ZLORABE: **Ana Zidar**

ZASVOJENOST Z ELEKTRONSKIMI MEDIJI IN MOLITEV: **Magdalena Jarc**

DIGITALNI POST: **s. Marija-Irena Stele**

DIGITALNE NAPRAVE SO PRILOŽNOST ZA RAST V SVETOSTI: **Martin Mrzdovnik in Martina Petelinek**

BOŽJA BESEDA NA VSAKEM KORAKU IN V VSAKEM TRENUTKU: **dr. Roman Globokar**

POTEK BLAGOSLOVA ZA NOVO ŠOLSKO LETO: **Slavka Janša**

PISMO UPOK. NADŠKOFA TURNŠKA OB ZAČETKU KATEHETSKEGA LETA: **dr. Marjan Turnšek**